

УДК 347.73

DOI 10.37772/2518-1718-2021-3(35)-9

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ В УМОВАХ РОЗБУДОВИ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ

У статті розглянуто особливості правового регулювання сфери оподаткування в умовах побудови цифрової економіки. Підкреслено, що впровадження цифрових технологій у податкове регулювання має як позитивні, так і негативні аспекти. Серед перших виділено реалізацію принципу зручності оподаткування, формування сервісної моделі взаємодії владних та зобов'язаних учасників податкових відносин. Водночас має місце фрагментарне правове регулювання, актуалізується необхідність впровадження механізмів захисту податкової інформації, яка включається до відповідних електронних сервісів, баз. На підставі аналізу низки актів перспективного законодавства України: піддано критичному аналізу впровадження спеціального правового (у тому числі й податкового) режиму Дія Сіті; надано позитивну оцінку підходу законодавця до регламентації відносин оподаткування операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам.

Ключові слова: оподаткування, правове регулювання, цифрова економіка, електронні сервіси, електронні послуги.

Постановка проблеми. Цифрові технології – один з найактуальніших трендів, за допомогою яких формуються нові моделі взаємодії між державою, бізнесом та громадянами. Нові методи ведення бізнесу передбачають постійну роботу з даними, що тягне за собою суттєві зміни у традиційних галузях економіки. Слід акцентувати увагу на тому, що розвиток цифрових процесів призводить до суттєвого збільшення фінансових потоків, які знаходяться поза межами правового регулювання. Як вбачається, для того, аби адаптуватися до викликів цифрових технологій, існує потреба у розробленні власної (національної) цифрової екосистеми, що охоплюватиме й сферу податково-правового регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням деяких аспектів цифровізації сфери оподаткування були предметом наукових досліджень таких науковців, як О. О. Дмитрик, М. П. Кучерявенко, Д. А. Кобильнік, В. О. Рядінська, К. О. Токарева та ін. У той же час вищевказаний напрямок стрімко розвивається, а це в свою чергу, потребує відповідного своєчасного упорядкування й відображення у нормах права. З огляду на викладене, **мета статті** – аналіз правового регулювання сфери оподаткування в умовах розбудови цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу. Науковці неодноразово акцентували увагу на тому, що одним із на-

прямків цифровізації сфери оподаткування виступає створення низки електронних сервісів. Показово, що у багатьох зарубіжних країнах вже існує правова база, яка доволі комплексно регулює систему оподаткування в умовах цифрової економіки. У деяких країнах розробляються і застосовуються певні стратегії, метою яких є перехід до цифрової економіки [1]. Як вказують дослідники, така необхідність викликана низкою чинників, зокрема: (а) використання компаніями офшорних зон для мінімізації сум податкових платежів; (б) фактична присутність іноземних компаній на території держави без належного юридичного оформлення; (в) замовлення компаніями маркетингових послуг відразу від декількох юридичних та фізичних осіб, які знаходяться в різних юрисдикціях [3, с. 96–97]. На наш погляд, лише впровадження цифрових технологій у сферу оподаткування не сприятиме усуненню вказаних чинників. При цьому варто відзначити, що контролювати оподаткування в умовах розбудови цифрової економіки на порядок складніше, ніж при традиційній економіці. Тому для мінімізації випадків ухилення від сплати податків необхідно створити принципово нові методи та механізми податкового адміністрування.

Зазначимо, що в Україні на сучасному етапі створено низку таких сервісів у сфері оподаткування. Зокрема, до них віднесено електронний кабінет плат-

ника податків, у якому відображається відповідна податкова інформація кожного конкретного платника податків. Такою інформацією можуть користуватися безпосередньо платники податків (вони її надають), а також контролюючі органи. Як зазначає А. С. Колісник, поступове розширення ДПС переліку електронних сервісів створює ще більше можливостей для реалізації принципу зручності при виконанні податкового обов'язку (п. 4.1.10 ст. 4 Податкового кодексу України) [4, с. 70]. На нашу думку, такий підхід є цілком логічним. У цьому контексті наведемо міркування Р. Г. Браславського, який вказує, що принцип рівномірності та зручності сплати загальнообов'язкових платежів за своєю телеологічною спрямованістю має на меті забезпечити реалізацію інтересів як публічно владних суб'єктів податкового права (контролюючих органів), так і правозобов'язаних учасників податкових відносин (платників податків) [2, с. 31]. Показово, що в умовах розбудови цифрової економіки реалізація цього принципу переважно спрямована на формування превалюючої добросовісності виконання податкового обов'язку платниками податків.

Також дослідниця слушно вказує, що наразі Україна робить перші кроки, намагаючись урегулювати відносини оподаткування в умовах цифровізації різних сфер суспільного життя через створення й функціонування Єдиного порталу державних послуг – Дія, у переліку яких є й ті, що прямо чи опосередковано пов'язані з оподаткуванням (реєстрація ФОП, надання одноразової допомоги ФОПам, довідки про доходи). Також у найближчому майбутньому планується запровадження електронного резидентства, становлення віртуальних активів, віртуальної економічної зони Дія.Сіті [4, с. 71]. З цього приводу розроблено декілька законопроектів, зокрема, проект Закону «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» [10] та проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» [8]. На основі комплексного аналізу наведених актів робимо висновок, що цей механізм є доволі дискусійним, оскільки він є оптимальним для держави й не дуже сприятливим для суб'єктів ІТ-індустрії. Зазначимо деякі положення, які на нашу думку, є спірними або ж потребують удосконалення.

Так, у ст. 6 проекту Закону України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» закріплено вимоги, яким має відповідати резидент Дія.Сіті. Такі вимоги можна поділити на позитивні (ті, яким має відповідати юридична особа: здійснення одного чи декількох видів діяльності з вичерпного переліку, встановлений розмір заробітної плати (еквівалентно 1 400 доларів США, середньооблікова сукупна чисельність осіб не менше 9 та ін.) та не-

гативні (ті вимоги, які мають бути відсутні для набуття цього статусу: відсутність реєстрації закордонно або ж у країні агресора, банкрутство, внесення до чорного списку тощо).

У той же час законопроект передбачено, що навіть якщо суб'єкт на момент подання заяви не відповідає встановленим вимогам, то він може набути статус резидента Дія.Сіті з обов'язковою умовою відповідати необхідним вимогам з моменту набуття статусу резидента Дія.Сіті (ч. 3 ст. 6 законопроекту). При цьому, на переконання законодавця, це створено задля стимулювання інноваційного підприємництва, підтримки перспективних проектів та одночасного запобігання зловживанню правовим режимом Дія.Сіті і уникнення його дискредитації. Навряд чи наведене можна вважати засобом стимулювання, оскільки за текстом законопроекту не вказано строк, протягом якого суб'єкт, який не відповідає всім вимогам резидента Дія.Сіті, має їх виконати. Фактично, в цьому разі йдеться про надання одного й того ж статусу суб'єктам, які відповідають різним вимогам (або ж не відповідають). На нашу думку, в даному випадку йдеться про податкову дискримінацію.

У ст. 8 аналізованого законопроекту закріплено, що особа, яка має намір набути статус резидента Дія.Сіті (заявник), звертається до уповноваженого органу із заявою про набуття статусу резидента Дія.Сіті. Також у статті закріплено відомості, що мають міститися у такій заяві. Разом із цим законодавцем не передбачено вимоги щодо документального підтвердження відповідного статусу юридичної особи, яка прагне набути статусу резидента Дія.Сіті. Як вбачається, такий підхід є алогічним. Підбиваючи певні підсумки, зазначимо, що наразі правовий режим Дія.Сіті становить собою доволі специфічний симбіоз фізичної особи-підприємця (йдеться саме про його мобільність) та найманого за трудовим договором працівника (організація робочого часу, соціальні гарантії тощо). На нашу думку, вищезазначені нововведення не є позитивними, а створюватимуть лише відповідну плутанину при правозастосуванні.

Аналізуючи законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», ми дійшли висновку про те, що викладені положення потребують доопрацювання. Приміром, законодавець пропонує встановити знижену ставку податку на доходи фізичних осіб (5 відсотків) для оподаткування доходів платника податку – спеціаліста резидента Дія.Сіті, що виплачуються на його користь резидентом Дія.Сіті, у вигляді: а) заробітної плати, б) винагороди за гіг-контрактом, укладеним у порядку, передбаченому Законом України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», в тому числі винагороди за створення та перехід прав на твори за за-

мовленням; в) авторської винагороди, за створення службового твору та перехід прав на службові твори. Зазначимо, що наразі суб'єкти ІТ-індустрії, які є платниками єдиного податку, оподатковують отримані доходи за ставкою 5 відсотків. З огляду на наведене, запропоновані зміни не є доцільними, оскільки не створюють жодних сприятливих (порівняно з нинішніми) умов.

Також законопроектом передбачено закріплення заниженої ставки у розмірі 9 відсотків від бази оподаткування за податком на прибуток для резидентів Дія Сіті. Такий підхід законодавця можна вважати запровадженням відповідного податкового стимулювання. Однак, на наш погляд, вони не є виправданими з точки зору тих трансформацій, які необхідно як впровадити на законодавчому рівні, й так би мовити, пережити суб'єктам ІТ-індустрії (в контексті переходу з одного правового режиму на інший, більше того – такий перехід стосується не лише оподаткування). Ми підтримуємо тих науковців, які обстоюють доцільність збереження успішних умов ведення господарської діяльності, які на сьогодні склалися в ІТ-індустрії та запровадження додаткових заходів стимулювання подальшого розвитку цієї галузі, шляхом закріплення базових принципів і гарантій діяльності в сфері ІТ [4, с. 74].

Актуальним в контексті нашого дослідження вбачаємо Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам» від 3 червня 2021 р. № 1525-ІХ [7].

До прийняття вказаного акта частина електронних послуг, що надаються міжнародними корпораціями в мережі Інтернет оподатковувались податком на додану вартість через механізм делегування обов'язку декларувати податкові зобов'язання їх покупцями у разі, якщо вони є платниками податку на додану вартість або суб'єктами господарювання, навіть якщо вони не зареєстровані платниками податку на додану вартість. Наразі ж Податковий кодекс України доповнено нормами щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами та нормами щодо удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам.

Зокрема, йдеться про: (1) виключення норми, згідно з якою резиденти при виплаті нерезидентам доходу за виробництво та/або розповсюдження реклами повинні сплачувати податок за ставкою 20

відсотків суми таких виплат за власний рахунок; (2) визначення переліку електронних послуг; (3) звільнення від оподаткування податком на додану вартість постачання електронних послуг шляхом надання доступу до електронних освітніх (навчальних) ресурсів в рамках надання освітніх послуг; (4) встановлення правил визначення місця постачання електронних послуг (B2C); (5) встановлення форми та визначення порядку надсилання податкового повідомлення нерезиденту та скарги на таке рішення, а також спрощеної процедури реєстрації платника ПДВ для постачальників-нерезидентів, яка може здійснюватися віддалено в електронній формі на спеціально розробленому веб-порталі; (6) визначити правила податкового обліку з податку на додану вартість для нерезидентів, що надають фізичним особам електронні послуги, місце постачання яких розташовано на митній території України та ін.

За текстом аналізовано закону допущені деякі змістові та редакційні помилки, які потребують усунення. Наприклад, у п. 208¹.6 вказано, що «податок становить 20 відсотків бази оподаткування та включається до ціни електронних послуг». Однак в цьому випадку йдеться безпосередньо не про податок, а про один з елементів його правового механізму – ставку податку. В цілому, на наш погляд, запропоновані зміни сприяють чіткій регламентації відносин оподаткування операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам, передбачають податкове стимулювання для платників податків через встановлення відповідних звільнень та пільг, а також сприяють реалізації принципу зручності оподаткування.

Багато правників акцентують увагу на доцільності впровадження відповідних цифрових технологій у процедури податкового контролю. В сучасних умовах основний акцент у роботі контролюючих органів спрямований на спонукання платників податків до добровільного виконання податкових зобов'язань. Це реалізується за допомогою: (1) побудови моделі партнерських відносин держави з платником податків; (2) підвищення мотивації суб'єктів податкових відносин дотримуватись, а не порушувати податкове законодавство; (3) перехід від контролю до попередження порушень податкових норм; (4) впровадження нових методів аналітики (штучного інтелекту, машинного навчання, нейронних мереж) в роботі з великими даними (big data) [5, с. 530]. Як вбачається, до основних напрямів підвищення ефективності податкового адміністрування можна віднести: а) створення єдиної бази даних, що відбиває взаємодію податкових органів з платниками податків, яких можна контролювати в оперативному режимі (щодо сплати податків і зборів). При цьому обов'язковою умовою створення такої бази має бути забезпечення

інформаційної та економічної безпеки держави і бізнесу, захисту персональних даних в цифровому просторі; б) побудова партнерських відносин держави з платниками податків та забезпечення їх якісною інформацією про розвиток і впровадження інформаційних технологій, доцільність їх використання; в) впровадження сучасних технологій обробки даних, а також зосередження їх в єдиному центрі доступу на основі принципу автоматизації.

У той же час в цьому контексті актуалізується питання стосовно захисту даних (інформації), яка міститься у відповідних базах даних щодо оподаткування, яка відповідно до ст. 16 Закону України «Про інформацію» становить собою сукупність відомостей і даних, що створені або отримані суб'єктами інформаційних відносин у процесі поточної діяльності і необхідні для реалізації покладених на контролюючі органи завдань і функцій у порядку, встановленому Податковим кодексом України [9]. Схоже міркує й Тищенко Є. С., вказуючи: «... розвиток цифрової економіки також тягне за собою ризики, пов'язані перш за все з Інтернет-загрозами. За даними Internet Crime Complaint Center, збитки компаній від зареєстрованих кіберзлочинів (зокрема, крадіжка особистих даних та інтелектуальної власності або наявність конкуренції, що заважає бізнесу отримати прибуток) в 2019 р склали \$ 1,4 млн в порівнянні з \$ 821 млн в 2015 р. Статистика показує, що середні фінансові збитки, пов'язані з кіберзлочинністю, збільшилися до 55% з 2015 р.» [11, с. 231]. Дійсно, з цифровізацією економіки виникають певні ризики, які не існували раніше. Зокрема, вони мають місце у сфері національного і міжнародного оподаткування. Застосування сучасних цифрових технологій дозволяє організаціям мінімізувати податкові зобов'язання, що призводить до втрат бюджетних доходів.

Виникнення нових моделей ведення бізнесу актуалізують питання щодо зростання податкових ризиків держави. Не випадково вчені застерігають, що поява нових грошових потоків як результат використання багатосторонніх моделей ведення бізнесу і великих масивів даних спричиняє втрату контролю за оподаткуванням. Сьогодні інформаційні технології відкривають споживачам доступ до матеріальних благ і послуг з будь-якої точки світу, збільшуючи ризики податкового контролю [3, с. 97]. Зважаючи на викладене, можемо зробити висновок про те, що вельми актуальним в умовах сьогодення залишається питання не лише стосовно якісного впровадження технологій в сферу оподаткування, а й стосовно забезпечення їх захисту, а відтак й захисту прав та інтересів учасників правовідносин.

Висновки. Формування сервісної моделі діяльності податкових органів передбачає ще більш широку взаємодію податкових органів з платниками податків в електронній формі. Зазначимо, що взаємодія платників податків з податковими органами за допомогою «цифрових каналів» може бути як позитивним, так і негативним, що багато в чому залежить від зручності використання сервісу (таким чином підвищується рівень зручності та оперативності взаємодії учасників податкових відносин). Позитивний досвід взаємодії платників податків з податковими органами у такий спосіб є значущим фактором добровільного дотримання податкового законодавства. Крім того, проведений аналіз правового регулювання сфери оподаткування в умовах розбудови цифрової економіки в Україні свідчить про необхідність комплексного розроблення як дієвих механізмів за кожним конкретним податком (або навіть правовим режимом), так і механізмів захисту даних, які надаються суб'єктами податкових відносин до відповідних електронних баз, реєстрів, кабінетів тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Aplin P. Digitalisation of tax: international perspectives. URL: <https://www.icaew.com/-/media/corporate/files/technical/information-technology/thought-leadership/digital-tax.ashx>.
2. Браславський Р. Г. Принципи податкового права України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2019. 42 с.
3. Киреева Е. А., Кожебаткина А. В. Модернизация налогового контроля в условиях цифровизации экономики. *Вестник университета*. 2020. № 9. С. 96–97.
4. Колісник А. С. Оподаткування в умовах цифровізації економіки: до питання правового регулювання. *Актуальні проблеми господарської діяльності в умовах розбудови економіки Індустрії 4.0* : зб. наук. пр. НДІ ПЗІР НАПрН України № 4 за матеріалами круглого столу (м. Харків, 21 трав. 2021 р.) / за ред. О. О. Дмитрик, К. О. Токаревої. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С. 68–75.
5. Майбуrow И. А., Иванов Ю. Б. Перспективы трансформации налоговых систем в цифровой экономике: опыт организации международного налогового симпозиума на постсоветском пространстве. *Вестник УрФУ. Сер. экономика и управление*. 2019. Том 18. № 4. С. 522–539.
6. Податкове право України : підручник / за ред. М. П. Кучерявенка, Н. А. Маринів. Харків : Право, 2019. 440 с.

7. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо скасування оподаткування доходів, отриманих нерезидентами у вигляді виплати за виробництво та/або розповсюдження реклами та удосконалення порядку оподаткування податком на додану вартість операцій з постачання нерезидентами електронних послуг фізичним особам : Закон України від 03.06.2021 р. № 1525-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1525-20#Text>.
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Проект Закону України від 14.04.2021 р. № 5376. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71663
9. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
10. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Проект Закону України від 02.11.2020 р. № 4303. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70298.
11. Тищенко Е. С., Клейменова Ю. А., Тлий К. И. Проблемы налогового администрирования в условиях цифровой экономики. *Бизнес. Образование. Право*. 2020, август № 3 (52). С. 231.

REFERENCES

1. Aplin P. Digitalisation of tax: international perspectives. URL: <https://www.icaew.com/-/media/corporate/files/technical/information-technology/thought-leadership/digital-tax.ashx> [in English].
2. Braslavskiy R. H. (2019). Pryntsyu podatkovoho prava Ukrainy. *Extended abstract of candidate's thesis*. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
3. Kireyeva E. A., Kozhebatkina A. V. (2020). Modernizatsiya nalogovogo kontrolya v usloviyakh tsifrovizatsii ekonomiki. *Vestnik universiteta – University Bulletin*, 9, 96-97 [in Russian].
4. Kolisnyk A. S. (2021). Opodatkuvannya v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky: do pytannia pravovoho rehuliuвання. *Aktualni problemy hospodarskoi diialnosti v umovakh rozbudovy ekonomiky Industrii 4.0 : zb. nauk. pr. NDI PZIR NAPrN Ukrainy # 4 za materialamy kruhloho stolu (m. Kharkiv, 21 travnia 2021 roku) – Actual problems of economic activity in the conditions of development of the industry of industry 4.0: Collection of scientific works of the The Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine*. O. O. Dmytryk, K. O. Tokarevoi (Ed.). Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy, 68-75 [in Ukrainian].
5. Mayburov I. A., Ivanov Yu. B. (2019). Perspektivy transformatsii nalogovykh sistem v tsifrovoy ekonomike: opyt organizatsii mezhdunarodnogo nalogovogo simpoziuma na postsovetkom prostranstve. *Vestnik UrFU – Bulletin UrFU, Ser. Ekonomika i upravleniye, Vol. 18, No. 4*, 522–539 [in Russian].
6. Podatkove pravo Ukrainy. M. P. Kucheriavenka, N. A. Maryniv (Ed.) (2019). Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
7. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo skasuvannya opodatkuvannya dokhodiv, otrymanykh nerezidentamy u vyhladi vyplaty za vyrobnytstvo ta/abo rozpovsiudzhennia reklamy ta udoskonalennia poriadku opodatkuvannya podatkom na dodanu vartist operatsii z postachannia nerezidentamy elektronnykh posluh fizychnym osobam: Zakon Ukrainy vid 03.06.2021 r. № 1525-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1525-20#Text> [in Ukrainian].
8. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo stymuliuвання rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini: Proekt Zakonu Ukrainy vid 14.04.2021 r. № 5376. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71663 [in Ukrainian].
9. Pro informatsiiu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> [in Ukrainian].
10. Pro stymuliuвання rozvytku tsyfrovoy ekonomiky v Ukraini: Proekt Zakonu Ukrainy vid 02.11.2020 r. № 4303. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70298 [in Ukrainian].
11. Tishchenko E. S., Kleymenova Yu. A., Tliy K. I. (2020) Problemy nalogovogo administrirovaniya v usloviyakh tsifrovoy ekonomiki. *Biznes. Obrazovaniye. Pravo – Business. Education. Law. August, No. 3(52)*, 231 [in Russian].

МАКУХ ОКСАНА

доктор юридических наук, профессор кафедры гражданского,
административного и финансового права Института права имени Владимира Сташиса
Классического частного университета

ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ АДМИНИСТРИРОВАНИЯ НАЛОГОВ И СБОРОВ В УСЛОВИЯХ ПОСТРОЕНИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ: ДИСКУССИОННЫЕ АСПЕКТЫ

В статье рассмотрены особенности правового регулирования сферы налогообложения в условиях построения цифровой экономики. Подчеркнуто, что внедрение цифровых технологий в налоговое регулирование имеет как положительные, так и отрицательные аспекты. Среди первых выделено реализацию принципа удобства налогообложения, формирование сервисной модели взаимодействия властных и обязанных участников налоговых отношений. В то же время имеет место фрагментарное правовое регулирование, актуализируется необходимость внедрения механизмов защиты налоговой информации, включается в соответствующих электронных сервисов, баз. На основании анализа ряда актов перспективного законодательства Украины: подвергнуто критическому анализу внедрение специального правового (в том числе и налогового) режима Дия Сити; положительно оценен подход законодателя к регламентации отношений налогообложения операций по поставке нерезидентами электронных услуг физическим лицам.

Ключевые слова: налогообложение, правовое регулирование, цифровая экономика, электронные сервисы, электронные услуги.

MAKUCH OKSANA

Doctor of Law, Professor at the Civil, Administrative and Finance Law
Department of Vladimir Stashys Law Institute of Classic Private University

LEGAL REGULATION OF THE ADMINISTRATION OF TAXES AND CHARGES IN THE CONDITIONS OF CONSTRUCTION OF THE DIGITAL ECONOMY: DISCUSSION ASPECTS

Problem setting. Digital technologies are one of the most current trends, with the help of which new models of interaction between the state, business and citizens are being formed. New methods of doing business involve constant work with data, which entails significant changes in traditional sectors of the economy. It should be emphasized that the development of digital processes leads to a significant increase in financial flows that are outside the scope of legal regulation. It seems that in order to adapt to the challenges of digital technologies, there is a need to develop its own (national) digital ecosystem, which will cover the field of tax regulation.

Analysis of recent research. The study of some aspects of digitalization in the field of taxation has been the subject of scientific research by such scholars as O. Dmytryk, M. Kucheryavenko, D. Kobylnik, V. Ryadinska, K. Tokarieva, and others. At the same time, the above direction is developing rapidly, and this in turn requires appropriate timely regulation and reflection in the law. In view of the above, **the purpose of the article is to analyze the legal regulation of taxation in the digital economy.**

Article's main body. The article discusses the features of legal regulation of the sphere of taxation in the conditions of building a digital economy. It was emphasized that the introduction of digital technologies into tax regulation has both positive (implementation of the principle of taxation convenience, the formation of a service model of interaction between authorities and obligated participants in tax relations) and negative aspects (fragmentary legal regulation, the need to implement mechanisms for protecting tax information included in the corresponding electronic services, bases). Based on the analysis of a number of acts of promising legislation of Ukraine: the introduction of a special legal (including tax) regime of Diya City was subjected to a critical analysis; the legislator's approach to the regulation of taxation relations for the delivery of electronic services to individuals by non-residents was positively assessed.

Conclusions and prospects for the development. The formation of a service model of the tax authorities provides for even broader interaction of tax authorities with taxpayers in electronic form. It should be noted that the interaction of taxpayers with the tax authorities through "digital channels" can be both positive and negative, which largely depends on the ease of use of the service (thus increasing the convenience and efficiency of interaction between taxpayers). In addition, the analysis of the legal regulation of taxation in the digital economy in Ukraine indicates the need for comprehensive development of effective mechanisms for each specific tax (or even legal regime) and data protection mechanisms provided by the subjects of tax relations to the relevant electronic databases, registers, offices, etc.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Макух О.В. Правове регулювання адміністрування податків і зборів в умовах розбудови цифрової економіки: дискусійні аспекти. *Право та інновації*. 2021. № 3 (35). С. 63–68.